

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Inspectoratul de Poliție Nisporeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Inspectoratul de Poliție Nisporeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova împotriva lui Pavel Drăgan cu privire la recuperarea sumei achitate neîntemeiat,

împotriva deciziei din 24 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2ra-1730/23

NR. PIGD 2-22058785-01-2ra-20122023)

Recursul declarat după 01 septembrie 2023.
Neelucidarea circumstanțelor soluționării corecte și obiective a litigiului în fond.

Judecătoria Ungheni, sediul Central, jud. M. Stratan,
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Pahopol, V. Sîrbu, A. Malîi,

16 octombrie 2024

Textul corespunde originalului

**Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de
Inspectoratul de Poliție Nisporeni al Inspectoratului General al Poliției
al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova,**

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Oxana Parfeni,

Mariana Ursachi, *judcători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 26 aprilie 2022, Inspectoratul de Poliție Nisporeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Pavel Drăgan, solicitând încasarea sumei de 25 158 de lei, de care a beneficiat neîntemeiat la achitarea îndemnizației unice de încetare a raportului de serviciu.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la 02 decembrie 2020, în cadrul Direcției managementul resurselor umane a Inspectoratului General al Poliției a fost înregistrată cererea comisarului principal Pavel Drăgan, șef adjunct al Inspectoratului de Poliție Nisporeni al Inspectoratului General al Poliției, cu privire la prelungirea raportului de serviciu conform art. 38 alin. (4) din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr. 288 din 16 decembrie 2016, al cărui deziderat a fost respins de angajator. Ulterior, de către șeful Inspectoratului General al Poliției a fost emis ordinul nr. 536 ef. din 23 decembrie 2020 cu privire la încetarea raportului de serviciu al comisarului principal Pavel Drăgan și achitarea îndemnizației unice în conformitate cu art. 49 alin. (2) din Legea nr. 288/2016.

3. Totodată a menționat că Secția resurse umane a Inspectoratului de Poliție Nisporeni a remis în cadrul contabilității certificatul nr. 49 din 12 ianuarie 2021, prin care a fost stabilită vechimea calendaristică în serviciu a funcționarului public cu statut special de 25 ani, 6 luni, 22 de zile. Astfel, îndemnizația unică, conform art. 49 alin. (2) lit. f), a constituit 16 salarii.

4. În rezultatul efectuării inspecției financiare complexe a activității economico-financiare pentru perioada 2016-2021 a Inspectoratului de Poliție Nisporeni, în cadrul verificării corectitudinii și plenitudinii decontărilor efectuate cu foștii angajați, a fost stabilită includerea nejustificată în vechimea calendaristică în funcții publice deținută în organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice utilizată pentru achitarea îndemnizației unice acordată în cazul încetării raportului de serviciu al lui Pavel Drăgan, a perioadei de studii în cadrul Școlii medii speciale de miliție,

prin ce mărimea indemnizației a fost majorată, fără temei, cu două salarii lunare. Cheltuielile neîntemeiate au constituit suma de 25 158 de lei. Inspekția financiară a cerut întreprinderea măsurilor rezultative pentru lichidarea iregularității depistate în cadrul misiunii de audit.

5. Conform art. 49 alin. (2) din Legea nr. 288/2016, în cazul încetării raportului de serviciu, în temeiul dispozițiilor art. 38 alin. (1) lit. b), c) și e), funcționarul public cu statut special beneficiază de o indemnizație unică, al cărei quantum variază în funcție de vechimea calendaristică în organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice. Potrivit legislației în vigoare este necesar de diferențiat două noțiuni: „vechimea în muncă generală” și „vechimea calendaristică în serviciu special”. Vechimea în muncă generală reprezintă anii efectiv lucrați cu forme legale, suplimentar fiind luate în calcul anumite studii și concedii medicale și de îngrijire a copilului, perioada aflării în serviciul militar în termen, etc. Vechimea calendaristică în serviciul special reprezintă perioada calendaristică de (zi de zi) de îndeplinire a serviciului special din momentul încadrării în serviciu prin contract.

6. Totodată, art. 49 alin. (6) din Legea nr. 288/2016 prevede că, în vechimea calendaristică prevăzută la alin. (2) se include întreaga vechime acumulată în funcții publice, în condițiile legii menționate. La rândul său, legea specială citată nu prevede expres perioadele ce se includ în vechimea calendaristică, astfel fiind necesar de a se face trimitere la cadrul general care reglementează funcția publică - Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 04 iulie 2008. Noțiunea de „funcție publică” este definită de art. 2 din Legea nr. 158/2008 și reprezintă ansamblul atribuțiilor și obligațiilor stabilite în temeiul legii în scopul realizării prerogativelor de putere publică.

7. În contextul reglementărilor legale, în vechimea calendaristică se include vechimea acumulată în funcții publice, iar activitatea angajaților cu statut special se consideră serviciu public. În corespundere cu art. 41 din Legea nr. 158/2008, vechimea în serviciul public include perioadele de exercitare efectivă a funcțiilor publice specificate în Clasificatorul unic al funcțiilor publice. În vechimea în serviciul public intră și perioadele în care funcționarul public: a) nu a lucrat de fapt, dar i s-a menținut funcția publică și salariul mediu, integral sau parțial; b) a fost suspendat în condițiile art. 38 alin. (1), art. 52 lit. c)-e) sau art. 54 alin. (1) lit. b); a) a fost suspendat în condițiile art. 53 lit. b) și c) și ulterior absolvit de răspundere disciplinară sau penală; d) a fost absent forțat de la serviciu în legătură cu eliberarea sau destituirea ilegală și restabilirea ca urmare a pronunțării de către instanța de judecată a hotărârii respective. Prin urmare, deoarece perioada studiilor în instituțiile de învățământ, precum și perioada îndeplinirii serviciului militar în termen nu este specificată în prevederile enunțate, se consideră că acestea nu pot fi incluse în vechimea în serviciul public și, respectiv, în vechimea calendaristică care acordă dreptul acționarilor publici cu statut special din

cadrul Ministerului Afacerilor Interne să beneficieze de indemnizația unică la încetarea raporturilor de serviciu. Stabilirea mărimii indemnizației unice la încetarea raportului de serviciu, în conformitate cu prevederile art. 49 din Legea nr. 288/2016, se efectuează în dependență de vechimea în muncă, luând în calcul doar perioada de exercitare efectivă a funcției publice, fără a include și perioada studiilor în instituțiile de învățământ superior de profil și a serviciului militar în termen.

8. La data de 21 martie 2022 lui Pavel Drăgan i-a fost trimisă somația nr. 34/42-2264, prin care i s-a adus la cunoștință suma achitată nejustificat, fiindu-i propus să restituie suma de 25 158 de lei, în caz contrar își rezervă dreptul de a se adresa în instanța de judecată. La recepționarea somației, pârâtul a înștiințat că nu este de acord cu decizia Inspecției Financiare și cu somația înaintată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

9. Prin hotărârea din 07 decembrie 2022 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central, s-a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de Inspectoratul de Poliție Nisporeni împotriva lui Pavel Drăgan cu privire la recuperarea sumei de 25 158, 00 de lei ca fiind achitată neîntemeiat. Totodată, s-a indicat că încasarea cheltuielilor de judecată suportate de părți nu s-a solicitat.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

10. La 28 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d.63), Inspectoratul de Poliție Nisporeni a declarat apel a împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

11. Prin decizia din 24 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de reprezentantul Inspectoratului de Poliție Nisporeni, Diana Savciuc și s-a menținut hotărârea din 07 decembrie 2022 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central.

12. În consolidarea soluției, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței ierarhic inferioare în raport cu criticele formulate în cererea de apel și materialul probator, a reținut că, soluția instanței de fond privind respingerea acțiunii este una corectă, rezultată din aprecierea corectă a materialului probator și interpretarea justă a normelor de drept material.

13. Instanța de apel cu trimitere la prevederile art. 9 din Codul civil, art. 10 alin. (1) din Codul civil, art. 49 alin. (2) din Legea nr. 288/2016, art. 148 alin. (1), (2) lit.b) și (3) din Codul muncii, a notat că potrivit ordinului de plată nr. 20 din 20 ianuarie 2021, a fost plătită suma de 90 317, 92 lei ca „îndemnizații la încetarea acțiunii contractului de muncă conform listei de plată nr. 1 din 20.01.2021”, suma respectivă a fost transferată la card, fiind

reținut impozitul pe venit în mărime de 12 316, 08 lei calculat din suma totală de 102 634 de lei.

14. Cererea de chemare în judecată a fost depusă la data de 26 aprilie 2022, respectiv, din data efectuării plății a trecut mai mult de un an și trei luni, contrar prevederilor art. 148 din Codul muncii, conform căreia angajatorul este în drept de a efectua rețineri la plățile greșit calculate în termen de o lună din data efectuării plății.

15. În concluzie, instanța de apel a reținut netemeinicia în ansamblu a cererii de apel declarate, dat fiind faptul că, în susținerea acestuia apelantul nu a adus niciun argument plauzibil, or, apelul este continuarea fondului, astfel, apelantul urma să administreze probe, să anexeze acte și alt material probator care ar răsturna soluția instanței de fond, acțiuni care la caz, nu au fost întreprinse de către acesta.

16. Instanța de apel nu a reținut argumentul apelantului cu referire la repararea prejudiciului în temeiul evocării efectuării inspecției financiare complexe a activității economico-financiare desfășurată pe parcursul anilor 2016-2021 a Inspectoratului de poliție Nisporeni și emiterea la caz a prescripției, or, la caz nu au fost prezentate probe în sensul declarat, iar proba prezentată în instanța de apel peste termenul legal a fost restituită.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

17. La 20 decembrie 2023 și suplimentar la 15 februarie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.108-109, 118), Inspectoratul de Poliție Nisporeni a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 24 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi decizii de admitere cererii de chemare în judecată.

18. În motivarea recursului, recurentul a invocat că instanța de apel nu a luat în considerare argumentele tuturor participanților la proces, nu a examinat și elucidat pe deplin toate aspectele, argumentele și probele prezentate. Nu a fost luată în considerare prescripția financiară din 14 martie 2022 privind lichidarea iregularităților economico-financiare.

19. Suplimentar a pretins dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând, în esență, circumstanțele de fapt și drept redate în cererea de chemare în judecată.

20. Prescripția Ministerului Finanțelor privind lichidarea iregularităților constatate în rezultatul inspecției economico-financiare a fost înaintată spre executare la 16 martie 2022, respectiv, termenul înăuntrul căruia urma a depune cererea de chemare în judecată, curge din momentul recepționării acesteia. Potrivit art. 139 alin. (1) și art. 171 alin. (4) din Codul administrativ, prescripția este executorie din momentul comunicării. Conform art. 61 din Codul administrativ, Inspecția Financiară a fost informată în scris, în termen

de 30 de zile din momentul comunicării, despre acțiunile întreprinse pentru lichidarea neajunsurilor, prezentarea documentelor confirmative.

21. De asemenea, a menționat că stabilirea mărimii indemnizației unice la încetarea raporturilor de serviciu, în contextul prevederilor art. 49 din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr. 288 din 16 decembrie 2016, are loc în dependență de vechimea în muncă luând în calcul doar perioada de exercitare efectivă a funcției publice, fără a include și perioada studiilor în instituțiile de învățământ superior de profil și a serviciului militar în termen.

22. Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul poștei, a expediat în adresa intimatului copiile recursului declarat și a încheierii de numire spre examinare a admisibilității acestuia, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție, anexate la materialele dosarului (f.d.139-140).

23. La 08 mai 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.141), Pavel Drăgan a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea recursului ca neîntemeiat.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

24. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

25. Recursul declarat de Inspectoratul de Poliție Nisporeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova va fi examinat prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

26. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

27. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

28. Art. 440 din Codul de procedură civilă

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

29. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

30. Art. 442 din Codul de procedură civilă:

„(1) Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.432. Instanța invocă, din oficiu, neatragerea în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.

(2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art.372 alin.(3). Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeinic art.432 alin.(1) lit.e) sau în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art.372 se aplică în mod corespunzător.

(3) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor esențiale invocate în recurs.”

31. Art. 444 din Codul de procedură civilă:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.432 alin.(1) lit.b) și e). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”

32. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

33. Art. 238 din Codul de procedură civilă:

„(2) Completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.”

34. Art. 240 din Codul de procedură civilă:

„(1) La deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.”

35. Art. 373 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

36. Art.390 din Codul de procedură civilă:

„(1) Decizia instanței de apel trebuie să conțină:

e) motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă;

f) concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.”

37. Art.49 din Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerul Afacerilor Interne nr. 288 din 16 decembrie 2016 (în continuare Legea nr.288/2016):

„(1) Retribuirea muncii funcționarului public cu statut special se efectuează de la bugetul de stat, conform legislației în vigoare.

(2) În cazul încetării raportului de serviciu, în temeiul dispozițiilor art.38 alin.(1) lit.b), c), și e), funcționarul public cu statut special beneficiază de o indemnizație unică, al cărei quantum variază în funcție de vechimea calendaristică în organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice după cum urmează:

- a) pînă la 5 ani – în mărime de 3 salarii lunare;
- b) de la 5 la 10 ani – în mărime de 6 salarii lunare;
- c) de la 10 la 15 ani – în mărime de 8 salarii lunare;
- d) de la 15 la 20 de ani – în mărime de 10 salarii lunare;
- e) de la 20 la 25 de ani – în mărime de 14 salarii lunare;
- f) de la 25 la 30 de ani – în mărime de 16 salarii lunare;
- g) de peste 30 de ani – în mărime de 18 salarii lunare.”

38. Art.148 din Codul muncii:

„(1) Reținerile din salariu se pot face numai în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte acte normative.

(2) Reținerile din salariu pentru achitarea datoriilor salariaților față de angajator se pot face în baza ordinului (dispoziției, deciziei, hotărîrii) acestuia:

- a) pentru restituirea avansului eliberat în contul salariului;
- b) pentru restituirea sumelor plătite în plus în urma unor greșeli de calcul;
- c) pentru acoperirea avansului necheltuit și nerestituit la timp, eliberat pentru deplasare în interes de serviciu sau transferare într-o altă localitate ori pentru necesități gospodărești, dacă salariatul nu contestă temeiul și quantumul reținerilor;
- d) pentru repararea prejudiciului material cauzat unității din vina salariatului (art.338);

(3) În cazurile specificate la alin.(2), angajatorul are dreptul să emită ordinul (dispoziția, decizia, hotărîrea) de reținere în termen de cel mult o lună din ziua expirării termenului stabilit pentru restituirea avansului sau achitarea datoriei, din ziua efectuării plății greșit calculate ori a constatării prejudiciului material. Dacă acest termen a fost omis ori salariatul contestă temeiul sau quantumul reținerii, litigiul se va examina de către instanța de judecată la cererea angajatorului sau salariatului (art.349-355).”

39. Art.349 din Codul muncii:

„Pot fi părți ale litigiilor individuale de muncă și ale conflictelor colective de muncă:

- a) salariații, precum și orice alte persoane titulare ale unor drepturi și/sau obligații, în temeiul prezentului cod;
- b) angajatorii persoane fizice și juridice;
- c) sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților;
- d) patronatele;
- e) autoritățile publice centrale și locale, după caz.”

40. Art.354 din Codul muncii:

„Se consideră litigii individuale de muncă divergențele dintre salariat și angajator privind:

- a) încheierea contractului individual de muncă;
- b) executarea, modificarea și suspendarea contractului individual de muncă;
- c) încetarea și nulitatea, parțială sau totală, a contractului individual de muncă;
- d) plata despăgubirilor în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de către una din părțile contractului individual de muncă;
- e) rezultatele concursului;
- f) anularea ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) de angajare în serviciu, emis conform art.65 alin.(1);
- g) alte probleme ce decurg din raporturile individuale de muncă.”

41. Art.355 din Codul muncii:

„(1) Cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată:

- a) în termen de 3 luni de la data când salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său;
- b) în termen de 3 ani de la data apariției dreptului respectiv al salariatului, în situația în care obiectul litigiului constă în plata unor drepturi salariale sau de altă natură, ce i se cuvin salariatului.

(2) Cererile depuse cu omiterea, din motive întemeiate, a termenelor prevăzute la alin.(1) pot fi repuse în termen de instanța de judecată.

(3) Instanța de judecată va convoca părțile litigiului în timp de 10 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii.

(4) Instanța de judecată va examina cererea de soluționare a litigiului individual de muncă în termen de cel mult 30 de zile lucrătoare de la data înregistrării acesteia și va emite o hotărâre cu drept de atac conform Codului de procedură civilă.

(5) Instanța de judecată va remite hotărârea sa părților în termen de 3 zile lucrătoare de la data emiterii.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

42. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la decizia la 24 octombrie 2023. Cererea de recurs a fost depusă la 20 decembrie 2023 și suplimentar la 15 februarie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.108-109, 118), ceea ce denotă că recursul este în termen.

43. Prin prisma art. 444 din Codul de procedură civilă examinarea cauzei civile în ordine de recurs s-a realizat în lipsa participanților la proces, întrucât Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat inoportună invitarea acestora, din motiv că argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite verificarea legalității hotărârilor atacate.

44. Verificând actul de dispoziție judecătorească contestat în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, în baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție considerând admisibil recursul declarat, urmează a-l admite și a casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din motivele ce succed.

45. Având în vedere că în sistemul legislației procesuale naționale instanța de judecată este obligată să soluționeze procesul limitându-se la obiectul acestuia în sensul formulat prin acțiune și, după caz, concretizat de către partea reclamantă, subsecvent, instanța de recurs se află în situația de a verifica dacă la caz a fost îndeplinită condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului, a examinat toate pretențiile și argumentele înaintate.

46. Curtea Europeană a reiterat că efectul articolului 6 § 1 este, *inter alia*, de a impune unei instanțe obligația de a efectua o examinare adecvată a argumentelor și probelor aduse de către părți (a se vedea *Perez c. Franței* [GC], nr. 47287/99, § 80, ECHR 2004-I). O parte indispensabilă a acestei obligații a instanțelor judecătorești este datoria lor de a-și motiva hotărârile (a se vedea, printre altele, *Hirvisaari c. Finlandei*, nr. 49684/99, § 30, 27 septembrie 2001).

47. De altfel, în cazul garanțiilor acordate de art. 6 § 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, include printre altele dreptul părților de a fi în mod real „auzite”, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Aceasta implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv, real și consistent al mijloacelor, argumentelor și elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța în determinarea situației de fapt. Obligația de motivare impune o apreciere întotdeauna atașată de natura cauzei, de circumstanțele acesteia, de probele prezentate. Motivarea unei hotărâri este înțeleasă ca o explicație inteligibilă a hotărârii luate, ceea ce nu înseamnă un răspuns exhaustiv tuturor argumentelor aduse de parte, dar nici ignorarea lor, însă un răspuns al argumentelor fundamentale, care sunt susceptibile, prin conținutul lor, să influențeze soluția.

48. Recapitulând esența litigiului, instanța de recurs reiterează că Pavel Drăgan, prin ordinul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova nr.165 ef. din 22 iulie 1996, după absolvirea Școlii Medii Speciale de Poliție din or. Chișinău, a fost numit în funcția de anchetator penal al Secției anchetă penală a Comisariatului raional de poliție Nisporeni, începând cu 08 iulie 1996 (f.d.33).

49. Prin ordinul nr.141 ef. din 13 martie 2015 al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la întreruperea raporturilor de serviciu, rezilierea contractului individual de

muncă, s-a încetat serviciul în poliție, precum și contractul individual de muncă în corespundere cu Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, conform art. 47 alin.(1) lit.c) (împlinirea vechimii ce permite dreptul la pensie), al maiorului Pavel Drăgan (f.d.34).

50. La 19 noiembrie 2015 prin ordinul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova nr.817 ef., în baza de concurs a fost numit în funcția de specialist superior al serviciului asistență juridică al Inspectoratului de Poliție Nisporeni.

51. La 23 decembrie 2020, Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova a emis ordinul nr.563 ef. cu privire la încetarea raportului de serviciu al comisarului principal Pavel Drăgan, prin s-a încetat raportul de serviciu cu ultimul începând cu 29 decembrie 2020 (f.d.35-36).

52. Certificatul nr.49 din 12 ianuarie 2021 al Inspectoratului de Poliție Nisporeni reflectă că vechimea calendaristică în serviciu a funcționarului public cu statut special 01 octombrie 1994-13 martie 2015 și 19 noiembrie 2015-29 decembrie 2020, constituie 25 ani, 6 luni și 22 zile (f.d.37).

53. Conform certificatului din 14 iunie 2021 al Inspectoratului de Poliție Nisporeni lui Pavel Drăgan la cererea sa, i s-a comunicat că indemnizația unică calculată a constituit 102 634,00 de lei; indemnizația achitată la card-90 317,92 de lei; impozitul pe venit reținut-12 316,08 lei (f.d.38).

54. Achitarea sumelor respective către Pavel Drăgan, s-a realizat prin ordinul de plată nr. 20 din 20 ianuarie 2021 (f.d.40-41).

55. Prin cererea de chemare în judecată înaintată împotriva lui Pavel Drăgan, Inspectoratul de Poliție Nisporeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova a solicitat încasarea sumei de 25 158 de lei, de care a beneficiat neîntemeiat la achitarea indemnizației unice de încetare a raportului de serviciu (f.d.3-6). În esență, reclamantul a menționat că în rezultatul efectuării inspecției financiare complexe a activității economico-financiare pentru perioada 2016-2021 a Inspectoratului de Poliție Nisporeni, în cadrul verificării corectitudinii și plenitudinii decontărilor efectuate cu foștii angajați, a fost stabilită includerea nejustificată în vechimea calendaristică în funcții publice deținută în organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice utilizată pentru achitarea indemnizației unice acordată în cazul încetării raportului de serviciu al lui Pavel Drăgan, a perioadei de studii în cadrul Școlii medii speciale de miliție, prin ce mărimea indemnizației a fost majorată, fără temei, cu două salarii lunare, cheltuielile neîntemeiate constituind suma de 25 158 de lei.

56. Prima instanță, judecând cauza în fond, prin hotărârea din 07 decembrie 2022 a respins integral cererea de chemare în judecată depusă de

Inspectoratul de Poliție Nisporeni împotriva lui Pavel Drăgan cu privire la recuperarea sumei de 25 158, 00 de lei ca fiind achitată neîntemeiat. Totodată, a indicat că încasarea cheltuielilor de judecată suportate de părți nu s-a solicitat (f.d.55, 65-71).

57. Instanța de apel prin decizia din 24 octombrie 2023 a respins cererea de apel depusă de reprezentantul Inspectoratului de Poliție Nisporeni, Diana Savciuc și a menținut hotărârea din 07 decembrie 2022 a Judecătoriei Ungheni, sediul Central (f.d.94-102).

58. Din esența criticilor aduse în recursul declarat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, motivând că ultima nu a examinat și elucidat pe deplin toate aspectele, argumentele și probele prezentate, nu a luat în considerare prescripția financiară din 14 martie 2022 privind lichidarea iregularităților economico-financiare și data înaintării spre executare, formulând cererea de chemare în judecată în interiorul termenului. Totodată, a indicat că stabilirea mărimii indemnizației unice la încetarea raporturilor de serviciu, în contextul prevederilor art. 49 din Legea nr. 288/2016 are loc în dependență de vechimea în muncă luând în calcul doar perioada de exercitare efectivă a funcției publice, fără a include și perioada studiilor în instituțiile de învățământ superior de profil și a serviciului militar în termen. Astfel, în vechimea în muncă a lui Pavel Drăgan neîntemeiat s-a inclus perioada studiilor, prin urmare a solicitat încasarea sumei achitate neîntemeiat.

59. Pornind de la pretenția înaintată de reclamant conform cererii de chemare în judecată, obiecțiile oponentului și constatările primei instanțe în rezultatul examinării acestora, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii emise prin prisma alegațiilor invocate în apel, urma a analiza și sub aspectul constatării circumstanțelor determinante soluționării corecte și obiective a litigiului.

60. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că obligația instanței de apel de a verifica în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, precum și verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar, este inserată în art. 373 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă, reamintit supra.

61. La acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că instanța de apel a reținut că cererea de chemare în judecată a fost depusă la 26 aprilie 2022 și astfel din data efectuării plății a trecut mai mult de un an și trei luni contrar prevederilor art.148 din Codul muncii, conform cărora angajatorul este în drept de a efectua rețineri la plățile greșit calculate în termen de o lună din data efectuării acestora.

62. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că într-adevăr efectuarea plății către Pavel Drăgan s-a realizat la 20 ianuarie 2021, conform ordinului de plată nr. 20 (f.d.40), iar depunerea cererii de chemare în judecată a avut loc la 26 aprilie 2022.

63. În context, deși instanțele ierarhic inferioare au făcut referire la prevederile art. 148 alin.(3) din Codul muncii, în corespundere cu care în cazul efectuării plăților greșite, angajatorul are dreptul să emită ordinul în termen de cel mult o lună din ziua expirării termenului stabilit pentru restituirea acestora. Însă instanța de apel, menținând soluția primei instanțe, nu a luat în considerare întregul text legal inserat în acest alineat, în special a două teză din această normă.

64. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reamintește că art.148 alin.(3) din Codul muncii prevede că în cazurile specificate la alin.(2), angajatorul are dreptul să emită ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) de reținere în termen de cel mult o lună din ziua expirării termenului stabilit pentru restituirea avansului sau achitarea datoriei, din ziua efectuării plății greșit calculate ori a constatării prejudiciului material. Dacă acest termen a fost omis ori salariatul contestă temeiul sau cuantumul reținerii, litigiul se va examina de către instanța de judecată la cererea angajatorului sau salariatului (art.349-355).

65. De altfel, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că în virtutea art. 355 din Codul muncii sunt stabilite și alte termene de examinarea a litigiilor, în special că art.148 alin.(3) din Codul muncii acordă posibilitatea soluționării litigiului în cazul omiterii termenului în sensul art. 148, de către instanța de judecată inclusiv la cererea angajatorului (art.349-355).

66. În altă ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, instanța de apel a menționat despre formularea cererii de chemare în judecată pentru recuperarea plății pretinse a fi achitate greșit către reclamant la 26 aprilie 2022, însă nu s-a ținut cont de faptul că în virtutea art. 148 alin.(3) din Codul muncii, angajatorul are dreptul să emită ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) de reținere, or, la caz, un act în acest sens nu se identifică, interpretând eronat norma legală menționată.

67. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că instanța de apel menținând soluția primei instanțe, s-a referit la neprezentarea de către apelant a actelor sau materialului probator care să răstoarne soluția primei instanțe și a reținut omiterea termenului de înaintare a cererii de chemare în judecată în sensul art.148 alin.(3) din Codul muncii conform primei teze a acestui alineat. Însă la caz nu s-a luat în considerare teza a doua a alineatului normei enunțate, care prevede posibilitatea în cazul omiterii termenului de emitere a ordinului, la cererea inclusiv a angajatorului, să se soluționeze litigiul de către instanța de judecată în corespundere cu prevederile din art. 349-355 din Codul muncii. Astfel că, aplicând prevederile art. 148 alin.(3) din Codul muncii, instanțele ierarhic inferioare

i-au dat o interpretare gramaticală, dar nu logico-juridică. Or, în sensul prevederilor legale menționate rezultă că ordinul de recuperare a sumelor achitate în mod nejustificat se emite în termen de o lună, iar în cazul omiterii termenului emiterii ordinului (sau contestării acestuia), litigiul (inclusiv de încasarea a sumei), urmează a fi soluționat în instanța de judecată.

68. Prin urmare articolul menționat nu condiționează formularea acțiunii în instanța de judecată de existența ordinului, dimpotrivă oferă dreptul angajatorului la soluționarea litigiului în instanță în lipsa acestuia.

69. La fel, nu au fost elucidate circumstanțele determinante soluționării corecte și obiective a litigiului, nu s-a examinat fondul cauzei, prin ce se impune casarea integrală a deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

70. Instanța are obligația de a soluționa litigiul conform regulilor de drept aplicabile și prin toate mijloacele legale să prevină orice greșeală privind aflarea adevărului în cauză, pe baza stabilirii faptelor și prin aplicarea corectă a legii, în scopul pronunțării unei hotărâri temeinice și legale.

71. Motivarea actului judecătoresc în fapt trebuie să conțină analiza și evaluarea probelor pe baza cărora s-a stabilit existența sau inexistența faptelor și împrejurărilor care au generat litigiul dintre părți; respectiv, pentru ce au fost admise, susținerile uneia dintre părți și înlăturate cele formulate de cealaltă parte, iar motivarea în drept cuprinde justificarea aplicării în cauza judecată a anumitor norme de drept și de ce li s-a dat acestora o anumită interpretare.

72. Din perspectiva postulatelor legale, la examinarea cauzelor, instanțele urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

73. În contextul celor reliefate supra, la rejudecarea cauzei civile, motivarea soluției urmează să fie efectuată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiecțiilor părții oponente pe marginea acțiunii formulate în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 din Codul de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

74. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

75. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art.444, art. 445 alin. (1) lit. c), alin.(3) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU MAJORITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Inspectoratul de Poliție Nisporeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Casează integral decizia din 24 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Inspectoratul de Poliție Nisporeni al Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova împotriva lui Pavel Drăgan cu privire la recuperarea sumei achitate neîntemeiat și trimite cauza civilă spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi